

Departementet

Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Tlf.: 33 92 50 00
E-mail: uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR-nr.: 20453044

Januar 2019

Kommissorium for ekspertgruppe vedrørende fordeling af elever på de gymnasiale uddannelser

Udfordringsbillede

De nuværende fordelingsregler og fastsættelsen af kapaciteten på de almene gymnasiale uddannelser medfører en række udfordringer for institutioner og elever:

- En række gymnasier er udfordret i forhold til elevsammensætning, herunder udfordret med kultursammenstød blandt eleverne.
- Det er vanskeligt at gøre brug af det frie valg på det almengymnasiale område, bl.a. fordi eleverne som udgangspunkt kun har forrang til det nærmeste gymnasium.
- Gymnasier i udkantsområder og forstæder er presset på aktivitetsgrundlaget, idet eleverne i stigende grad søger mod større byer samt den generelle demografiske udvikling.
- Der er ikke tilstrækkeligt fokus på det samlede lokale og regionale behov for kapacitet.
- Der er begrænset konkurrence mellem gymnasierne, bl.a. som følge af det begrænsede frie valg.
- Der er eksempler på muligt snyd med bopælsadresser med henblik på at forbedre mulighed for optagelse på overansøgte gymnasier.

Baggrund

Fordelingen af elever er i dag primært baseret på afstanden fra elevernes bopæl til gymnasierne.

De nuværende principper for elevfordeling på de almengymnasiale uddannelser (stx og 2-årig hf)

Hvis institutionerne oplever flere førstprioritetsansøgere, end der er kapacitet til at optage, er det fordelingsudvalgene, som afgør, hvilke gymnasier eleverne skal optages på. Hver gymnasium fastlægger som udgangspunkt selv sin kapacitet.

Fordelingsudvalgene anvender afstand som hovedkriterium for fordelingen af elever mellem institutionerne. Elever med de korteste afstande mellem elevens bopæl og den søgte uddannelsesinstitution vil blive optaget (med visse udtagelser).

Eleverne har mulighed for at prioritere op til 5 gymnasier. Såfremt det ikke er muligt at imødekomme nogen af elevernes prioriteringer, vil fordelingsudvalgene indplacere eleverne på et gymnasium, de ikke har søgt om optag på. Fordelingsudvalgene består af rektorerne fra gymnasiene fra et geografisk område samt 1-2 repræsentanter for Regionsrådet.

Der er de seneste år gennemført en række justeringer af elevfordelingsreglerne. Det gælder bl.a. følgende:

- Med virkning fra 1. februar 2018 blev muligheden for at fastsætte kapacitetslofter styrket. Der blev således mulighed for at fastsætte et kapacitetsloft for en længere periode og i særlige tilfælde uden at afvente en indstilling fra regionsrådet og en udtalelse fra den berørte institution. Anvendelsesområdet blev endvidere udvidet, så et kapacitetsloft også vil kunne fastsættes med henblik på at sikre et tilstrækkeligt og varieret uddannelses tilbud overalt i landet og fastsættelse vil kunne ske både i forhold til den samlede kapacitet i det førstkommande skoleår og i forhold til forventet kapacitetsbehov i de efterfølgende skoleår.
- Med virkning fra 1. februar 2018 fik fordelingsudvalgene mulighed for i helt særlige tilfælde begrundet i lokale forhold at beslutte, at en institution kan optage et mindre antal ansøgere i stedet for andre ansøgere, der ellers ville skulle optages på institutionen efter afstandskriteriet.
- Undervisningsministeren har givet fordelingsudvalg Øst i Region Midtjylland dispensation til at fastsætte lokale elevfordelingsregler for optag til skoleåret 2017/18 og 2018/19.
- Frederiksberg Gymnasium har fået godkendelse som profilgymnasium for skoleåret 2018/19, hvorefter de blandt de ansøgende elever optager en del af eleverne på baggrund af deres forudsætninger inden for medborgerskab.

Der er imidlertid brug for at overveje yderligere justeringer i de nuværende elevfordelingsregler, som kan bidrage til at imødekomme nogle af de lokale og regionale udfordringer, en række fordelingsudvalg og gymnasier står over for.

Der nedsættes på den baggrund en ekspertgruppe, der skal gennemføre et analysearbejde. Ekspertgruppen skal på baggrund af analysen opstille mulige modeller for elevfordeling, der kan modvirke udfordringer forbundet med koncentration af elever med udenlandsk herkomst og med udkantsproblemstillinger. Ekspertgruppen skal endvidere vurdere modellerne med henblik på efterfølgende politisk drøftelse.

Analysens indhold

Ekspertgruppen skal igangsætte et analysearbejde, således at nye modeller for elevfordeling hviler på et solidt empirisk grundlag.

Analysen vil bl.a. skulle indeholde følgende elementer:

- Den demografiske udvikling
- Ansøgenes herkomst i et givet lokalområde, herunder betydningen af stor koncentration af elever med udenlandsk baggrund i forhold til faglige, pædagogiske og integrationsmæssige udfordringer
- Elevernes brug af valgfrihed
- Ansøgerees flyttemønstre og brug af proforma-adresser
- Analyse af elevstrømme indenfor og mellem de nuværende fordelingsudvalg, herunder hvor de potentielle ansøgere bor
- Kapacitetsfastsættelse
 - Analyse af den samlede kapacitetsudvikling og de seneste års søgemønstre
 - Analyse af det samlede kapacitetsbehov på hhv. almengymnasiale og erhvervs-gymnasiale institutioner
 - Analyse af, hvordan kapaciteten fastsættes/fordeles blandt de gymnasiale institutioner
- Taxametersystemets rolle ift. fordelingen af elever, herunder gymnasiernes incitament
- Graden af monopoldannelse
- Institutionernes geografiske placering
- Transportmæssig infrastruktur
- Økonomiske konsekvenser forbundet med modellerne
 - Fx påvirkning af de gymnasiale institutioners økonomi
 - Fx påvirkning af huspriser i forskellige områder
- Internationale erfaringer, herunder bl.a. fra Norge og Finland med fordeling af elever baseret på karakterer
- Hvilke løsningsmodeller man bruger i lande, Danmark normalt sammenligner sig med

På baggrund af analysen skal ekspertgruppen opstille og vurdere konkrete modeller for fremtidig fordeling af eleverne, herunder bl.a. muligheden for at etablere gymnasiedistrikter, ændrede fordelingsudvalg, lokale fordelingsregler med mere frit optag og mulighed for at reservere pladser på overansøgte gymnasier til elever fra mindre søgte områder mv. Ekspertgruppen skal for hver af modellerne foreslå, hvilken myndighed der skal stå for administrationen. Hensynet til handicappede ansøgere skal endvidere indgå i overvejelserne om fremtidige modeller.

I vurderingen af modellerne skal bl.a. indgå konsekvenserne for elevernes frie valg af gymnasium, fordelingen af elever med udenlandsk herkomst, håndteringen af de øvrige gymnasiale uddannelser samt økonomien forbundet med modellerne.

Det forudsættes, at modellerne udarbejdes inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser.

Organisering, økonomi og tidsplan

Ekspertgruppen vil bestå af 6 medlemmer, herunder medlemmer med sektorkendskab. Ekspertgruppen sekretariatsbetjenes af UVM med inddragelse af andre relevante ministerier, herunder FM, JM og UIM. Der kan igangsættes eksterne analyser om nødvendigt.

Der nedsættes en referencegruppe, som består af Undervisningsministeriet, Danske Regioner, Danske Gymnasier, Danske Erhvervsskoler og Gymnasier, Gymnasieskolernes Lærereforening, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Landsammenslutningen af Handelsskoleelever og enkelte fordelingsudvalgsformænd.

Udgifterne til ekspertgruppen vil blive afholdt inden for Undervisningsministeriets eksisterende ramme.

Ekspertgruppen nedsættes primo 2019 med henblik på afrapportering inden udgangen af 1. halvår 2019.